19. szám Budapest, 1908 május 8. V. évfolyam

MAGYAR VASUTAS

A VASUTI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Garay-utca 16. szám, II. emelet, 9, ahová minden levél és küldemény cimzendő.

Megjelenik minden héten pénteken.

Előfizetési árak: Egy hóra — — — — —.80 kor. Negyedévre — — — — 2.40 „ Félévre — — — — — 4.80 kor. Egyes szám — — — — —.20 „ A Szövetség tagjai díjtalanul kapják.

A májusi lakásváltoztatások bejelentéseinél kérjük figyelembe venni, hogy a bejelentés gyorsan, lehetőleg a lap megjelenése előtti hétfőn történjék.

A cimváltozásnál bejelentendő a pontos név, lakhely, kerület, utca, házszám, emelet és ajtószám, továbbá az is, hogy ***az illető melyik helyi csoportnál fizeti a tagjárulékot.*** Ezen utóbbi körülmény bejelentése nélkül a cimváltozást elintézni lehetetlen.

Kérjük mindeme szabályok pontos figyelembe vevését, hogy a lap kézbesitése fennakadást ne szenvedjen. *A kiadóhivatal.*

Felkérjük az alant felsorolt helyi csoportokat, hogy a terjesztés céljából küldött márciusi emléklapok árával haladéktalanul számoljanak le a kiadóhivatalnak:

Budapest-Északi, Budapest-Keleti, Budapest-Istvántelki, Brassó, Debrecen, Pécs, Dés, Érsekujvár, Nagykanizsa, Temesvár, Piski, Zólyom.

Fegyelmi jog.

Azok a levelek, amelyeket a posta szerkesztőségünkbe hoz, felerészben panaszos levelek. És ezek 90%-a arról panaszkodik, hogy a levélirót kegyetlenül, sőt igaztalanul büntették meg.

Ha a levéliró csupán azt kivánná, hogy osztozzunk fájdalmában, hát szivesen megtennők, talán még arra is képesek lennénk, hogy a pénzbirságot közösen viseljük.

Csakhogy a levélirót rendszerint nem a pénz bántja, hanem a „nagy ártatlan igazság“. Az egy-két-három koronák elvesztét még csak elviselné valahogy, nem is kivánja, hogy mi fizessük meg helyette.

Sokkal többet kiván: *jó tanácsot*, hogyan lehetne megreperálni az igazát.

Hát mi megszoktunk egy és más dologra felelni. Tudjuk, hogy József főherceg csillagot vagy tölgyfalevelet hordott-e a gallérján, tudjuk, hogy szeptember 28-tól november 9-ig mennyi repceolaj jár a váltóőrnek, tudunk még egy pár hasonló nehéz kérdést megoldani, de azt, őszintén bevalljuk, nem tudjuk, miként lehet az igaztalan büntetéseket a világból kiirtani.

Eddig még csak táplált valahogy bennünket a remény, hogy hát idővel majd csak kipusztul ez a *„fegyelmi joga a munkaadónak“*, azt hittük eltünik majd ez is, mint a deres, meg a kaloda.

Csakhogy ez is olyan álomkép volt, mint sok egyéb régi óhaja a vasutasságnak.

A munkaadó fegyelmi joga nem fog kipusztulni.

Ahol eddig nem volt, ott is behozza az uj ipartörvény 345. szakasza.

Behozzák, mint Dániában a botbüntetést, ahelyett, hogy ezt a *„fegyelmi jogot“* korlátok közé szoritanák, hát bizony még meg is alapozzák, nehogy a munkásság pozdorjává zuzza.

Erre elég ok volna. Különösen a vasuti munkásságnak érthető az ellenszenve, amikor a felsőbbség fegyelmi jogát igyekezik gyakorolni.

Apró, semmis dolgok, kicsiny hibák, egy hangos szó, egymás közötti nézeteltérés vagy civódás, *„feleselés“* stb., stb., mind ürügyül szolgálnak a felsőbbségnek, hogy megregulázzák a „rakoncátlankodókat“.

Arról ne is beszéljünk, vajjon igazságos volt-e a büntetés kimérése. De egy és más dolgon bizony néha fejet kell csóválnunk, különösen akkor, amikor a büntetések nagyságát, a koronák sokaságát tekintjük.

Ez a sok korona még nagyobbnak tünik fel, amidőn az illető megbüntetett egyén keresetét tekintjük.

Egy szegény kocsitisztitó, akinek hajnali 4 órakor kell munkáját megkezdenie, valahogyan elfelejtette egy kocsinak *két* ablakát megtisztitani. *„Kapott“* érte 2 koronát. A napibér 1 kor. 80 fill.

Egy teljes napig kellett dolgoznia, hogy a büntetés kiteljék.

Tudunk egy esetet, hogy valakit csekély 20 *(husz)* koronára büntettek, mert a főnöknek módjában állott az illetővel hatalmát éreztetnie.

Husz korona büntetéspénz egyenlő az illetőnek öt és fél napibérével.

Már mostan azután tessék megállani fejcsóválás nélkül.

Már most azután tessék jó tanácscsal szolgálni, mit tegyen az illető, hova forduljon orvoslásért? Talán egy fokkal feljebb?

Ugyan kérjük szépen, hát volt, van vagy lesz rá eset, hogy a felsőbbség dezavuálja a megbüntetett közvetlen feljebbvalóját? Akármilyen igaztalan és jogtalan is az itélet, felülről mindig csak a feljebbvaló presztizsét, tekintélyét védik. Hadd nyögjön az Igazság, csak a Tekintély maradjon meg.

Mert tessék elképzelni azt az igazságot, amidőn a szolgálati főnök azért büntet valakit, mert vele *„feleselt“*, amidőn tehát a főnök a saját ügyében biró.

Vagy tessék az igazságot megkeresni, amidőn X pályaőr jelentést tesz, hogy Y pályafelvigyázó egy bakterházból elvitette N asszony lakására a Máv. tulajdonát képező kályhát, s emiatt X pályaőrt 10 koronára büntették rágalmazásért. Ne tessék azonban azt hinni, hogy X pályaőr valótlant állitott. Dehogy is! A kályha még ma is N asszony lakásán van. Csakhogy X pályaőr feljelentésében azt irta, hogy az osztálymérnökség még ezideig nem intézkedett. Hát ez volt a *rágalom*. Mert az osztálymérnökség igenis intézkedett: jegyzőkönyvet vett fel.

Hát az ilyen itéletek ellen nincsen appelláta.

Valamint az ilyen apró rendbüntetésekkel járó következmények ellen is bajos küzdeni. Az ilyen komolyabb következmény a 8 napi szabadság elvonása. Hiszen éppen ebben a lapban olvassuk, hogy, mert *tavaly* augusztusban valakit megbüntettek, hát az *idén* nem kap szabadságot.

Hát az uj ipartörvény már némiképp megtöri majd a munkaadók büntetési viszketegségét, amennyiben előirja, hogy egy-egy cselekményért a büntetés a napibér $^1/_{12}$-részénél nem lehet nagyobb, az egy napon elkövetett összes cselekményekért pedig a napibér $^1/_{10}$-részénél.

Ilyen módon aztán a nagymihályokat nem lehet majd husz koronákkal ostorozni, ha ezek — *nem vasutasok*. De ha vasutasok, ugy ő rájuk a szolgálati rendtartás 42. §-ának c) pontja értelmében a kereset 2%-a róható ki büntetésképpen.

Azzal különben is mindenki tisztában van, hogy a vasutas igazságát szigorubban mérik. De viszont azzal is tisztában lehetünk, hogy ezeket az állapotokat felülről csak szigoritani, de nem enyhiteni fogják.

Hiába irja elő a pragmatika 44. §-a, hogy a felsőbbség időnként felülvizsgálat tárgyává teszi, vajjon a rendbüntetések s különösen a pénzbirságok alkalmazásánál és kiszabásánál nem lépik-e tul az okvetlenül megkivánt igazságosság, méltányosság és egyenlő elbánás elveit és határait.

Mit bánja ezt a felsőbbség! A vasutasságnak lesz majd erre is gondja. A vasutasság gondoskodik az ilyen rendbüntetések és *„fegyelmi jog“* megdöntéséről, mint

ahogy gondoskodott már a Déli vasuti munkásság arról, hogy a legszigorubb büntetést, *a sétára küldést*, a Déli vasut igazgatósága többé ne alkalmazza.

A kormánytól mit se várhatunk.

Mi nem vettük készpénznek Szterényi államtitkárnak a februári emlékezetes ankéten tett ama nyilatkozatát, hogy az uj ipartörvény gondoskodni fog a vasutasokról. Az előttünk fekvő ipartörvénytervezet igazolja azt, hogy volt okunk tartózkodónak lenni. Meglátjuk, hogy *„gondoskodik“* majd a parlament.

Egyről-másról.

Nagy a felháborodás a kinevezettek táborában. A májusi előléptetések ugyanis furcsa meglepetésekben részesitették őket. A cirkuszi akrobatákat megszégyenitő ugrálások a ranglétrákban még a legjámborabb hazafias lelkeket is annyira felháboritották, hogy a használt megtisztelő cimeket Kossuth és Szterényi urak aligha raknák ki az ablakjukba.

A dologgal magával részletesen csak akkor foglalkozunk majd, ha a *B.* csoport előléptetéseit és kinevezéseit is kegyes lesz közzétenni a mindenkor tapintatos felsőbbség, akinek még ma is az az özönviz előtti felfogása van, hogy a főfelügyelő és főellenőr urakat sokkal célszerübb idejekorán megnyugtatni, mint a tulontul jólfizetett kocsitolókat, raktárnokokat és a többi más „egyebeket“.

Az ős előlépőket, mint mindig, ugy most is örvendezve láttuk a kinevezettek és előléptetettek között, ami csak a Máv. és Kossuth Ferenc következetességét dicséri. Valóban szokatlan és hiányos lett volna a névsor, ha például dr. Szerbák, Récsey, Vidacs, Luger urakat nem olvashattuk volna benne, de ami különösen megnyugtatólag hatott a vasutasokra, az az volt, hogy dr. Pallay Sándor ur is benne diszelgett a katalógusban. Ez nagyon helyes volt, mert buzditásul szolgált a többi vasutasnak, hogy aki a Máv. érdekeit olyan kiváló szakértelemmel szolgálja, mint dr. Pallay Sándor titkár ur, az a megérdemlett jutalmat el is nyeri. Egyet mindenesetre tanulhattak a kinevezettek is ebből az esetből, azt tudniillik, hogy a sokat áhitozott tisztább, becsületesebb időszakból ma sokkal távolabb állanak, mint a Tisza-Hieronymi-féle rémuralom idején s hogy a törvényesen szabályozott 25%-os protekciós előléptetés és kinevezés éppen ugy kinövi magát 75%-ra, mint a leggyülöltebb és legkorruptabbnak mondott szabadelvü rezsim idején.

Az oklevéllel nem biró hivatalnok urak pedig 1—2 év mulva majd olyan tapasztalatokra is jutnak, hogy alighanem a torkukon akad az a nagy ujjongás, amelybe kitörtek, amikor Kossuth Ferenc a tulravaszul kidolgozott fizetésrendezési tervezet mézes kukoricáját az éhes majorság közé kihintette.

Csak a kukoricát látták, de azt nem, hogy egyszeri jóllakás után hosszas bőjt is következhetik. Ez a mostani előléptetés csak izlelitőül szolgált a későbben bekövetkezendőkhez.

Feljegyzésre méltó, hogy az előléptetésekben és kinevezésekben határozottan kifejezésre jutott, hogy a külszolgálati alkalmazottak nem méltányoltatnak ma sem olyan mértékben, mint a papirfogyasztó malmok egyoldalu bürokratái.

*

A jelenlegi viszonyokat különösen jellemző két esetről kell megemlékeznünk. A napilapok a mult hét folyamán megemlékeztek egy vasutas perről, amelyben egy főfelügyelő a vádló, egy alárendelt tisztviselő pedig a vádlott volt.

Olvasóink valószinüleg emlékezni fognak a nagy sztrájk előtti időkből a Steyskál-Forgó-féle ügyre, amely annak idején nagy port vert fel. Arról volt szó, hogy Steyskál főfelügyelő Forgó hivatalnokot a bolondok házába akarta záratni, mert az a függetlenségi pártra akart egy képviselőválasztás alkalmával leszavaztatni. Mai szemüvegen nézve a dolgot, a főfelügyelő urnak körülbelül igaza is lehetett. Azonban Forgó nem abból az agyagból gyurt ember volt, amiből az aranyzsinórosok 99%-a, hanem véletlenül önérzetes ember volt, aki Steyskál urnak ezt a hatalmi őrjöngését sikeresen ki tudta parirozni, ami közben az emberséges főfelügyelőről olyan dolgokat irt meg néhány hirlapban, amelyek fölött még egy Máv. főfelügyelő sem térhetett napirendre s igy kénytelen volt a hatalmas sinbasa az apró tisztviselőcske ellen sajtópört inditani. S ebben a sajtópörben a tisztviselő bizonyitani tudott olyannyira, hogy a biróság mind a három fóruma Forgó hivatalnokot felmentette s igy neki ezzel az itélettel fényes elégtételt szolgáltatott.

Hogy mi mindennel vádolta Forgó a főfelügyelőt, az most már ránk nézve mellékes; a fő az, hogy a meglehetős kellemetlen vádak a főfelügyelő urra biróilag bizonyitást nyertek.

Forgó tehát az elszenvedett brutális hatalmi tulkapásért rehabilitálva lett a biróság által, ami kulturállamokban az elkövetőt azonnal a konzekvenciája levonására kényszeritette volna.

Most jön azonban a dolognak a másik, és pedig az érdekesebb része, az t. i., hogy hat nappal a jogerős birói itélet után Steyskal főfelügyelő rendkivüli előléptetésben részesült.

Nem lehet szavunk a Máv. vezetőségének ezen elhatározásához, elvégre az ő izlésére vall, hogy szüksége van még ma is ilyen ivásu emberekre; az is bizonyos, hogy ezen, még a Balkán-államokban is példátlan eset után még ott sem hagynának meg vezető állásban olyan embert, akiről biróilag megállapittatott, hogy hatalmi tultengésből üldözött egy embert.

S ennek az embernek a kezébe van letéve ezer meg ezer alkalmazott sorsa.

Leszögezzük a Máv. vezetőségének ezt a szeretetnyilvánitását az előtte annyira kedvelt emberrel szemben, leszögezzük pedig azért, mert ha majd az ilyen természetü hatalmi tulkapások miatt a vérig sértegetett emberek ökölbe szoritják kezeiket, ne mondhassa a Máv. vezetősége, hogy idegen izgatók bujtogatták fel őket.

Ez a gyönyörü korkép egyébként annyira érdekes, hogy érdemes lesz vele még nagyobb nyilvánosság előtt is behatóbban foglalkozni.

Kómikus a dologban, hogy a főfelügyelő ur ma már maga is hive annak a politikai pártnak, amelynek elveiért pár évvel ezelőtt Forgót a bolondok házába akarta csukatni. Igaz, hogy ez a párt most kormányzó párt s ugy illik, hogy a főfelügyelő urak is buzgón támogassák. Most már a Forgók lettek a lázitó darabontok. Hja! megváltozott fölöttünk az idők járása!

*

Gróf Semsey Andor ur a minap egy érdekes tanulmányt adott ki a m. kir. államvasutak bajairól és azok orvoslásáról. Aláirjuk a gróf urnak minden betüjét, mert az mind igaz. Csak éppen nem uj. Tiz év óta folytonosan hangzottak el figyelmeztető szavak ez irányban s nem hisszük, hogy volna olyan szakértő vasutas egy is, aki ezeket réges-régen ne ismerte volna. Sőt tovább megyünk. Ludwigh Gyula is mindenesetre éppen olyan jól tudja mindezeket, mint a gróf ur, s ha irni akarna ő is, valószinüleg még többet is tudna irni. Az okfejtése mindenesetre érdekesebb volna, mint a gróf uré. Hiszen nem volna most sem semmi baj, ha a gróf ur által előirányzott milliók rendelkezésre állottak volna, valamint hogy pénz nélkül még a legsikerültebb grófi brosura se használ semmit.

*

Székesfehérvár diadalünnepre készül. Ott fogják ugyanis a szentkoronások véglegesen leleplezni a grófjukat. A programm igen ügyes s egészen stilszerü benne, hogy a leleplezés fenséges jelenete a városi szinház szinpadán történik meg. A szentkoronás szövetség eddigi összes müködése ugy sem volt más, mint komédia, miért ne rendezzen hát ebben a sérelmekkel teljes, izzó időkben egy ujabb komédiát, hiszen az éhes emberek a komédiával is jóllaknak.

*

Wolf Vilmos ur hazafi és raktárfőnök a dunaparti teherpályaudvaron. A ranglétra szerint a főellenőrség keserves kenyerét eszi. Ez a raktárfőnök ur a multkor a szentkoronások egyik gyülésén azzal magyarázta ki a szentkoronás szövetség tehetetlenségét, hogy a felsőbbség azért néz rá sandán, mivelhogy sztrájkszerü. Csoda, hogy a szent vezetőség erre a furcsa és igazán tréfás vádra hanyatt nem vágódott. De hát nem ez most a fontos, hanem az, hogy a raktárfőnök urat hazaffyas lelkiismeret furdalja, hogy a felsőbbség esetleg még őt is sztrájkszerünek találja. No, ez sem állhat meg. Sokkal jobban ismerik a főellenőr urat, hogysem ilyen gonoszságot feltételeznének róla. Hanem azért, ugyebár főellenőr ur, olykor-olykor mégis csak jó dolog volt az a „sztrájkszerüség“, amikor t. i. a nehéz főellenőri banknótákat srófolta ki az „éhes csőcselék“? No mert a pléhgallér ugyan elég szép és nagy tekintélyt ad, de ott a magasságban ezt mégis csak afféle libériának nézik s nem sokat szoktak volt rá hederiteni. Hanem a „csőcselék“ lármája, igy tehát sztrájkszerüsége mégis csak járt imitt-amott bizonyos kis eredményekkel. Erről legtöbbet éppen a főellenőr ur és osztálysorsosainak zsebei regélhetnének. Már akárhogy irul-pirul is a főellenőr ur, akárhogy restelli is a dolgot, az az egy bizonyos, hogy amit a fizetésrendezés cimén zsebre vágott, az azokkal a fegyverekkel lett kiharcolva, amelyekkel a péklegények küzdenek. De el ne mondja valahogyan a klubban!

SZEMLE.

Május elsején.

A munkásság világünnepén az öntudatos vasutasság is ünnepelt. Ugy a fővárosi, mint a vidéki munkásság kivette a maga részét a munkaszünetből, bizonyságául annak, hogy átérzi a népjogok jelentőségét.

Jóformán minden mühelyben megadták az erre a napra kért szabadságot.

Egyedül *Varga Gyula*, az istvántelki főmühely főnöke rabiátuskodott.

Ez volt az egyedüli fővárosi mühely, ahol *részben* dolgoztak. A többi mühelyekben a munka teljesen szünetelt.

Varga ur, ugy látszik, utját akarja állni a modern haladásnak. Azt hiszi, hogy kicsinyeskedésével feltarthatja a hömpölygő áradatot.

Szánakozóan kell mosolyognunk az ilyen erőlködéseken, amikor már a kormány félhivatalos esti lapja is azt irja, hogy május elsejét a munkásság tette ünnepnapnak és a társadalom elfogadta.

Egyébként a május elsejei ünnep simán folyt le. A budapesti vasutasok szép számmal vettek részt a tüntető körmenetben. Utközben a Royal-szálló előtt egy kis parázs tüntetést rendeztek Batthyány gróf ellen, éles füttyszóval adva kifejezést az iránta érzett tiszteletnek.

Ünnepeltek a Déli, a Ksod és a szamosvölgyi vasutasok is. A budapesti vasutasok ünnepélye a Diogenesz hordójához cimzett kertben folyt le, ahol *Garbai Sándor* tartotta az ünnepi beszédet. Ide érkezett az alábbi sürgöny is:

„Hozzánk is elhatott a világ szervezett munkásságának tettre hivó szava. Veletek éreznek ide a hegyek közé ékelt szervezett vasutas proletárok. — *A ruttkai ünneplő szervezett vasuti munkások.*“

Nagytakaritás.

Husvétra az Északi főmühely főnöksége kiadta a parancsot a *„nagytakaritást“* illetőleg. Egy munkástársunk késő éjjelig takaritott ott s elleste a következő párbeszédet, amelyet a Füst, a Fal, Vakolat, Por, Ablaktábla, Svábbogarak stb., stb. folytattak egymással.

A Füst (*a Falhoz*)*:*

Már magam sem bánnám, ha kissé kifehéritenének; legalább hamarább megtalálnám *felfelé* az utat.

A Fal:

Meszet gondolsz, Füst komám? Igaz, magam is vágyom már egy kis mészfürdő után, hiszen mióta felépitettek nem ettem... akarom mondani nem láttam meszet. Hejh, pedig azóta sok gazdát cserélt ez a mühely már. Bezzeg a segédgépek! Azok nagyon el vannak kényeztetve, *petróleum-fürdőben kell őket megfürösztení.*

A Füst:

Persze . . . persze, a segédgépek pénzt, csengő aranyakat jelentenek, azokra vigyázni kell, de te . . . te *csak* a *munkások* szemét rontod . . .

Az Ablaktábla (*közbeszól*)*:*

No . . . no, abban már közremüködöm én is. (*Hadarva, célzatossággal*)*:* De hát minek is ezeknek a világosság, félnek ezek a világosságtól!

A Vakolat (*dühösen*) *:* A fene egye meg ezt az ablaktáblát, ez mindig szocialistáskodik. (*Dühében megreped, elvál a faltól s nagy robajjal esik alá, ahol éppen akkor a Svábok tartották 25. évi közegészségügyi kongresszusukat.*)

Svábok kara:

Meg se álljunk,
Meg se álljunk,
Ilyen helyre
Nem találunk.

A por (*felülről*)*:* Nem oda Buda; előbb áldásom rátok. (*Sürü porzápor hull, mig a futni vágyó Svábokat egészen el nem temeti.*)

Morál: Minden ugy van jól a világon, ahogy van . . .

—

Csendélet az északi főmühelyben.

A Máv. északi főmühely főnöksége husvét előtt egy szigoru rendeletet bocsátott ki, amely aképpen hangzott, hogy az összes segitő gépek, szerszám, szerszámszekrények egészen le a padlóig ugy ragyogjanak, mint *„Krisztusnak a balszeme“*.

Szépen meg is felelt minden munkás a rendeletnek, ugy hogy majdnem egy teljes napot a csiszolásnak, meg tisztitásnak áldozott, holott ezért nem jár neki egy fillér sem. Szerszámot, szekrényeket rendberakták, a padok és fogaskerekek kifogástalanul ragyogtak, szóval a parancsnak eleget tettek.

De most, ha szabad a tekintetes igazgatósághoz egy kérdést intézni: Miért van, hogy a III. b. és IV. mühelyosztály vasszerkezetén egy hüvelyknyi vastagságban fekszik a por. A falak olyan piszkosak, hogy egy rablóbarlang még márványpalota mellettük. Az ablakok olyan piszkosak, hogy egy ronda lóistállónak ablakai bátran felvehetik velük a versenyt. A IV. osztálybeli kanálisokban egy szál deszkán regattázni lehet, mivel az ott álló poshadt viz ezt a sportot megengedi.

Most jön a java ennek a mintamühelynek.

A drágalátos tetőzet, melyet, amióta a régi munkások visszaemlékezni tudnak, mindig javitanak és amely már sok nehéz ezrest nyelt el, de olyan csuf állapotban van, hogy eső alkalmával jó volna minden dolgozó munkásnak egy jó nagy esernyőt adni, olyat, amilyen a kofáknak, meg gesztenyesütő asszonyoknak szokott lenni.

Egy másik disze ennek a mühelynek az u. n. léghuzamvédők a kapuknál, amelyek már sok derék, egészséges munkásembert gyógyíthatatlan csuzzal, meg más betegséggel a kórházba küldött.

Ezeknek a léghuzamvédőknek diszitései rongy alakjában lógnak le.

Azután jön a por és füst. Egyetlen egy egészségügyi bizottság sem akarja látni, hogy milyen boldog Eldorádóban dolgoznak ezek a jólétben uszó vasuti munkások.

De tessék szemügyre venni a be- és kijárati kaput, amelyen 1600 munkás kétszer naponta keresztülpréseli magát

Szeretnők tudni, mikor fog az igazgatóság már egyszer nagytakaritást tartani az északi főmühelyben.

—

A pályaőrök nyomora.

A „Népszava“ szerkesztősége küldte hozzánk a következő levelet, amelyhez nem kell kommentárt füznünk:

Proletárok! Testvérek!

Mikor e sorokat irom, nincs hat apró gyermekemnek, feleségemnek és magamnak *egy falat kenyerünk sem.*

A vasut zsarnoksága olyan helyzetbe sodort, hogy kénytelen leszek magamat, családommal együtt kipusztitani a világból, ha proletártestvérek oltalmukba nem vesznek és nem támogatnak.

Tudom, hogy koldus-halottól kérem a szemfedelet, de végső elkeseredésem nem ismer korlátot, dacára annak, hogy a könyöradományok elől eddig mindig iparkodtam kitérni.

Azt is tudom, hogy hatósági engedély nélkül nem szabad koldulnom; de jöjjön le a belügyminiszter a magas polcról és kérdezzen meg, hogy van-e kenyerem?

A fizetésem kevés, gazdasági jövedelmem a mult nyáron nem volt. A jövőben sem lesz. Áthelyezésemet már számtalanszor kértem, de az üzletvezetőségnél és az igazgatóságnál süket fülekre találok.

Az üldözésem okát leirni, most képtelen vagyok; nincs annyi lelki erőm.

Csak annyit irok, hogy szocialista vagyok . . .

Utána néztünk a dolognak; az illetőnek évi fizetése 700 korona. Havonta 58 korona. Ebből a következő levonások eszközöltetnek:

Fizetésrendezési többlet 50%-a mint nyugdijjárulék--- --- —	4 K.	16 f.
Nyugdijjárulék utánfizetés —	3 „	10 „
Havi nyugdijjárulék (3%) ---	1 „	74 „
Fizetési előlegért --- --- --- ---	4 „	80 „
Betegsegélyző járulék--- --- —	1 „	16 „
Nyugtabélyeg --- --- — --- --- —	„	26 „
Tüzelőért --- --- --- --- --- ---	2 „	50 „
Adólevonás e hóban nem volt —	„	— „
Összes levonás	17 K.	72 f.

Kézhez kapott 40 korona 28 fillért. Tessék ebből hetedmagával megélni.

Az illető olyan helyen tesz szolgálatot, ahol fü sem terem.

Igy fest a Máv. pályaőr helyzete . . .

—

Mikor a szerkesztő feledékeny.

Cseppet sem kell csodálkozni azon, ha az ollóval meg a papirkosárral dolgozó bácsik feledékenyek.

Néha azonban az is megtörténik, hogy készakarva feledékenyek. Igy történt Fábián dr. urral is, aki *elfelejtette* a *Vasutus Szövetségbe* beleiktatni, hogy a déli kerület folyó hó 10-ére rendkivüli közgyülést hirdetett.

A feledékenység nyitja abban rejlik, hogy a kerület választmánya a szakállgróf ellen foglalt állást s a szerkesztő ur attól tartott, hogy a 10-iki közgyülésen még egy pofont adnak a grófnak. A közgyülés most elmarad, mivel a szövetség hivatalos lapjában nem jelent meg az alapszabály szerint 14 nappal előbb köteles kihirdetés. A kerület folyó hó 9-én este 7 órakor tartja meg a keleti pályaudvaron rendkivüli választmányi gyülését, amelyen az is lehetséges, hogy a multkori megbántásért saruit fogják a grófnak megcsókolni.

Majd elválik, mi lesz, hogy lesz.

A szentek ökle.

Ha emlékeznek olvasóink Batthyány gróf ur multkori szavaira, melyben megigérte, hogy a szent szövetség igy-ugy megmutatja, miképpen legény a tálpán, ugy most megláthatják, hogy mennyire gyáva.

Egy reggeli lapban ugyanis a következőket olvassuk:

Egy nyilatkozat. Wonyavka Károlytól a következő nyilatkozatot vettük: A Vasutas Szövetség április hó 26-iki központi vezetőségi ülésen történt felszólalásom kiegészitésére a következőket tartozom az igazság érdekében kijelenteni. A Máv. szombathelyi üzletvezetőség 1908 március 30-án kelt 7792/II. szám alatt a déli vasut igazgatóságával közölte, hogy Antal Károly csáktornyai állomásfelvigyázó Muraszerdahely állomáson a pályafentartási munkásokat izgató módon a *Vasutas Szövetségbe* való belépésre felhivta és megkereste a déli vasutat, hogy Antal Károlyt utasitsa, hogy jövőben hasonló izgatástól tartózkodjék.

A déli vasut igazgatóság forgalmi osztálya ezen átirat alapján kihallgatta jegyzőkönyvileg Antalt anélkül, hogy utóbbi ellen valami intézkedést tett volna.

Eszerint a déli vasut tulajdonképpen a Máv. szombathelyi üzletvezetősége kivánságának felelt meg. *Wonyavka Károly* s. k.

No lám, nagy ricsaj semmiért! Batthyány grófnak tehát a visszaszivó nyilatkozat után nem kell a déli vasut igazgatóságával éreztetnie az öklét. Az igaz ugyan, hogy a szentek soproni kerületéhez — amint a *Vasutas Szövetség* irja — „egy tagtárstól inditvány érkezett, melynek értelmében, okulva a történteken, *a központ felhivandó, hogy a déli vasut igazgatóságával szemben,* mely a legkisebb jóindulattal sincs a Szövetség és az alkalmazottak iránt, *ezentul a legerélyesebben, minden rendelkezésre álló eszközzel lépjenek fel.* Jellemző, hogy bár nagyon sok dv. tagtárs volt jelen, senki egy szóval sem védelmezte az igazgatóságot, hanem *az egész közgyülés egyhangulag magáévá* tette az inditványt s hogy ez kissé különös szinben tünteti fel azon atyai jóindulatot, melylyel a déli vasut lépten-nyomon kérkedik“, mégis mi bizton tudjuk, hogy a gróf ur ezt a kérdést is ugy fogja megoldani, mint Wonyavka urét.

Egyszerüen utasitani fogja a soproni kerületet, hogy csövestől-tövestől kérjen bocsánatot a direkciótól.

—

Reformáció.

Dömötör Vilmos ur a szentek nagy reformátora. Ez az ur cikksorozatban akarja a penészes szentszövetséget uj életre kelteni. Az urak tartanak ugyanis attól, hogy a miniszter miként már leiratában is jelezte, bevétetni kivánja az alapszabályokba, hogy *a szövetség a szolgálati pragmatikában lefektetett ügyekkel nem foglalkozhatik.*

Dömötör ur vállalta magára meggyőzni a vasutasságot, hogy ezekkel nem is érdemes foglalkozni. Kár volt eddig is a munkáért, jobb lesz, ha még többet gombozunk és igy tovább.

Hogy azután mennyire meggyőzően ir Dömötör ur, kitetszik cikkének alábbi részeiből:

„Fölösleges a kerületi elnökök s kiküldöttek menesztése Budapestre. Untig elég lett volna egy központi iroda a tagok és befizetéseik nyilvántartására, egy havonként vagy negyedévenként megjelenő száraz értesitő, melyben a jóléti intézmények fejlődéséről s azok mikénti igénybevételéről van szó.

Ebben az esetben a 8 koronás tagdijak 75—80%-a jóléti intézményekre és segélyezésekre lenne forditható.

Az azonban más kérdés, hogy vajjon szükséges-e még ma is az eredeti szervezet fentartása, avagy az azóta előnyösen alakult viszonyok és helyzetváltozás nem teszi-e indokolttá, hogy módositsunk azon céltudatosan, miáltal a szövetségnek eddig lekötött anyagi ereje felszabadul és üdvös alkotásokra lesz forditható?

Egyéni véleményem az, hogy igen, reorganizálni kell a szövetséget. *A legfontosabb célt, vagyis a fizetésrendezést, a további előmenetel intézményes biztositékait, kötelességeink és jogaink szabatosabb meghatározását, modern*

fegyelmi szabályokat, egész testületünk jobb helyzetét s megbecsülését elnyertük, még pedig egyetlen kardvágás nélkül.

Felsőbbségünk észrevett, megértett minket s méltányolta törekvéseinket, melyet az igazság forrásából fakadtak. Tisztelet és elismerés érette. Bizonyára azok a kisebb-nagyobb csoportokat érintő sérelmek is méltányos orvoslást fognak nyerni, amik egy izgalmas politikai órában végzett lázas munkálkodás hézagait képezik. Ezekről tehát, mint mulékony hibákról, nem is emlékszem meg.

Ebből a célból alapjában át kell szervezni egész szövetségünket és a fölös költekezést minden ponton meg kell szüntetni."

Látható tehát, hogy maguk Batthyányiék is elismerik, hogy szövetségüknek *már nincs célja*, mert a legfontosabb célt, a fizetésrendezést stb. már ugyis elérték.

Igy gyurják meg a főszentek tagjaikat, hogy a miniszter akarata érvényesüljön.

—

Üzenet Szerbiából.

Meleg, őszinte sorokat hozott a posta számunkra. Szerb emberek, a szerb vasutak rabjai irták.

Nincs benne semmi különös, csupán azt jelentik, hogy szervezetbe tömörültek, hogy a szerb vasutas is éledni kezd. Baráti jobbjukat nyujtják a magyar vasutas-proletárság felé. Hiszik, remélik, hogy őket a magyar vasutasság öntudatos része harc esetén támogatni fogja.

A szerb vasutasok ebben nem is fognak csalódni. Ők is szociáldemokraták, ők is az osztályharc alapján állanak s ilyenkor eltünnek az országhatárok, a nemzeti gyülölségek; s a magyar vasutas testvéri szeretettel nyujtja igaz, baráti jobbját a szerb vasutas felé.

Lám, ez a mi nemzetköziségünk. S hol itt a hazaárulás?

—

Vasárnap a raktárakban.

A vasuti raktárak személyzetének helyzete eddig nem voltigen rózsás. Kora reggeltől sokszor késő éjjelig talpon kellett lenniök, még ünnepnapokon sem voltak szabadok. Az a sürgős rendelet, amelyet most a kereskedelmi kormány az összes ipar- és kereskedelmi kamarákhoz intézett, egy abnormális állapotot fog megszüntetni, mely a raktári személyzetre igen terhes volt. Ennek a rendeletnek értelmében vasárnap és más munkaszünetes napokon nem szabad többé fuvarozni a pályaudvarokról. A kirakott áruk elfuvarozása munkaszüneti napokon tilos. Ezzel tehát részben megszünt az az ideiglenes és rendellenes állapot, amelynek eredeti célja az árutorlódás egyik akadályának elháritása volt.

Most csak azután hátra volna, hogy a *„kivételeket"* is beszüntessék, meg hogy a többi kategóriák vasárnapját is rendezzék. Mert bizony a pragmatika 36. §-a is előirja, hogy:

„Minden alkalmazott havonta legalább egyszer, vasár- vagy ünnepnap délelőtt — lehetőleg megelőző éjjeli pihenővel kapcsolatosan — a szolgálati teendők alól felmentendő."

Azonban ez csak papiroson van meg. A valóságban ezrei a vasut rabjainak év-év után sohasem birnak vasárnappal.

Ideje volna a pragmatika eme pontjának érvényt szerezni.

—

Nemzetközi kongresszus.

A VI. nemzetközi szállitómunkás-kongresszus augusztus 26—30-án fogja Bécsben üléseit megtartani.

Huszonötödikén azonban már a hajósok fognak összeülni, hogy speciális dolgaikat megvitassák.

A következő napon a vasutasok képviselői fognak sikra szállni, előmozditandó a vasutasság érdekeit

Az utóbbi években a vasutigazgatóságok őrületes hajszát inditottak a vasutasok ellen. Egyes államok egyenesen megtiltották a vasutasok szervezkedését, mások kényszerbékebiróságokat állitottak fel. Ismét mások a katonaságot oktatták be sztrájktörő szolgálatra.

A vasutasság jogai és szabadsága még szükebb korlátok közé szorult.

Feladata lesz a kongresszusnak, hogy miként lehet ez ellen védekezni?

A vasutas-szervezetek tapasztalatai nagyban elősegithetik ezt a munkát.

De valószinü, hogy sok egyéb tárgy is szőnyegre jut.

A napirend még nincs véglegesen megállapitva, amennyiben egyes szervezetek óhajának megfelelően még kiegészithető.

Mindezekre annak idején visszatérünk.

—

A Ksod. ruttkai főmühelyéből.

A Ksod. ruttkai főmühelyi főnökség gondoskodik arról, hogy a munkásságnak ezer és egy oka legyen az elégületlenségre, a zugolódásra. A mozgalom eddig csak a szereldére terjedt ki, ugy lehet azonban, hogy a többi osztályok is megmozdulnak. Mert megmozditja őket a mühelyfőnökség, *amely minden áron sztrájkot akar provokálni.*

Igy legutóbb is a végsőkig elkeseritette viselkedésével a munkásságot.

Ugyanis a szereldei munkásság által benyujtott emlékiratot, miután napokig hevert valamelyik ruttkai kisisten fiókjában, *visszaadták.* Azt mondták a mühely teljhatalmu zsarnokai, hogy *ők nem merik ezt az emlékiratot felterjeszteni az igazgatósághoz.* Azt is mondották, hogy ily képtelen kivánságokkal ne hozakodjanak elő, mert különben a Ksod. *„becsukja a boltot."*

Hát ilyen hülyeséggel nem lehet a munkásságot megfenyegetni.

A Ksod. ugy ragaszkodik a profithoz, mint a hajótörött a szalmaszálhoz. Szó sincs róla, hogy *becsuknák* a boltot, sőt ellenkezőleg, legjobban szeretnék a ruttkai ráthpéterek, hogy 25 éves szolgálatuk emlékére naponként 25 órát dolgozzanak a munka emberei.

Ha valaki nyerne a *„bolt"becsukással*, ugy csak a munkásság lehetne ez. Ez a *„bolt"* mindenképpen megérett arra, hogy becsukják, de a profithajhászó direkcióval és a külföldi főrészvényesekkel együtt. Mert ez a *„bolt"* munkásvédelem szempontjából annyi kivánnivalót hagy hátra, hogy legfőbb ideje volna a kormánynak ebben a *„boltban"* is széttekinteni.

A köszörüköveken kezdve minden oly primitiv, hogy a munkás élete folytonosan veszélyben forog. A ráthpétereknek nem telik se szerszámra, se gépekre, de annál jobban telik meg a saját zsebük.

A visszadobott memorandum helyett a munkásság ujabbat fog kidolgozni. Eddig csupán az akkord-árak emelését kérték, de most ujabb követelésekkel fognak előállni.

Itt emlitjük meg a Ksod. jellemzéseül, hogy egy pályafentartási kovácsnak — aki a Máv.-nál 3 korona 30 fillér napibért keresett — vezetőség, a Ksod. csupán 2 korona 40 fillért fizet. Emellett *saját szerszámmal* kell birnia és ebédideje csupán 1 óra.

A Ksod. külföldi részvényesei garázdálkodhatnak a magyar munkásvérben. Ezt a kormány nem látja, mert a kormányok vakok akkor, amidőn a munkásság jogairól van szó. Bezzeg segitőkezet szoktak nyujtani akkor, amidőn a munkásság guzsbakötéséről van szó. Csakhogy erre a kézre is reá lehet koppintani.

—

Haragos masiniszták.

Bürger Jakab mozdonyvezető cikket irt a Magyar Vasutasba. Komoly, tárgyilagos hangu cikk volt ez, minden sértő szándék nélkül. Mégis megharagudtak érte a masiniszták s Bürger kartársunkat kizárták a masiniszta szövetségből.

Boldog Bürger, milyen jól is járt!

Ennyivel le is lehetne tárgyalni az ügyet, ha nem rólunk volna szó.

Bennünket Birkmayer ur léha fecsegése nem riaszt. Az üresfejü fecsegők, a kapaszkodók minden erőlködése, teatrális póza sem tud bennünket eltériteni utunkról. Amit mi leközlünk, annak minden sorát állni szoktuk. Birkmayerék vásott fickók módjára csak a nyelvüket öltögetik felénk. Ahoz azonban nem volt bátorságuk, hogy bennünket vonjanak felelősségre. Birkmayer, a nagy hős, sajtópört indithatott volna ellenünk, ha magára nézve sértőt talált a cikkben. És jellemző a bölcs mozdonyvezetőkre, hogy Birkmayer ur kedvéért rögtön kizárták az *ellenzéki* Bürgert.

Hát ez a kizárás alapszabályellenes, mert a 6. § szerint kizárni csak azt szabad, aki jogerősen elitéltetett valamely büntény miatt, vagy államellenes vagy nemzetgyalázó cselekedetet követett el. *Bürger* egyiket sem követte el.

Ezt a jogtalan itéletet megfellebbezte s bármilyen kellemetlen is legyen a haragos masiniszták, bizony *a vasuti- és hajózási főfelügyelőség ezt a kizárást meg fogja semmisiteni.*

Egyébként *Bürger* be is fogja perelni becsületsértés és rágalmazás miatt Birkmayert. Részünkről az ügy be van fejezve.

Birkmayerrel nem érdemes hasábokon foglalkoznunk.

—

Vasutassors.

Adonyszabolcs állomáson a személyvonathoz *Szüts Endre* vonatfékező egy teherkocsit akart kapcsolni, miközben a *két kocsi ütközője közé került,* amelyek *agyonzuzták.* Halálát felesége és három kiskoru gyermeke siratja.

—

KÜLFÖLD.

Vasutépitő munkások sztrájkja.

A Taurus-vasut alagutépitésénél sztrájkban levő munkásokra vonatkozólag az alábbiakat jelentik Salzburgból: Az Anlauf-völgyben mind a 2000 munkás sztrájkol, eddig azonban a sztrájkolók nem formulázták követeléseiket. Rendzavarás nem történt.

Izgat a Déli vasut igazgatósága.

A Déli vasut igazgatósága tudvalevőleg mult hó tizenötödikére összecsőditette az összes déli vasuti bizalmiférfiakat azzal, hogy sérelmeiket orvosolni akarja. A 15-i orvoslási módszert ismertettük már. A Déli vasut igazgatósága az egész ország alkalmazottainak kedélyhangulatán tapasztalhatta a 15-ét követő legelső napokban, hogy a „bolonditás" mint politika ez alkalommal sem vált be. Elkezdett hát folytatólagosan operálni. Ötven-hatvan ember bolonditása nem sikerült gondolta magában, talán sikerülni fog négy ember április-járatása. Április 28-ára felrendelt Nagykanizsáról, Zágrábból, Székesfehérvárról és Sziszekről egy-egy alkalmazottat, fennen hirdetvén, hogy ezeknek fülébe fogja sugni a boldogitó igent. A négy alkalmazottból 28-án már csak három lett; most, ugylátszik, a „bagázsból" három is elég annál inkább, mert a sziszeki megbizott kinevezett és nem munkás és igy „összekeverni ezeket nem lehet". Ezzel a háromtagu felrendeltséggel azután járatták a bolondját három teljes napig. 28-án azt mondták, hogy Franschitz nincs itthon, 29-én, hogy a sziszeki kiküldöttet várják, mikor aztán 30-án már kifogytak az ürügyből s megijedtek attól, hogy az alkalmazottak itt Budapesten a halogatás folytán tönkreadósodnak, kegyes szinük elé engedték őket s ott, miután vázolták a déli vasuti igazgatóság szociálpolitikáját és lefestették a déli vasuti alkalmazottak jelenlegi rózsás helyzetét, két órai másokkal folytatott telefonbeszélgetés után kijelentették, hogy elmehetnek haza. Elmenőben valamit utánuk kiáltottak „6—8 napról". Minthogy e „tárgyalás" alkalmával egyik igazgatónak sem „tört" be a feje, biztosra vette a bölcs

háromlevelü társaság, hogy minden rendben van, hogy a nyugalom most már a tetőfokra hágott.

Meg volt tehát a meglepetés, mikor látták, hogy az örömtüzek még mindig nem gyulnak ki a Déli vasut mentén, sőt a telefoncsillingelés nem várt eredményekről számol be.

A háromlevelü gondolt tehát merészet és nagyot s szélnek eresztette a legujabb papiros sárkányt.

A papiros sárkány — mely teljes 8 oldalból készült és igy félelmetesen terjedelmes — egész valójában igy fest:

3578/A. sz.

A déli vasut munkásai által 1908. évi április hó 15-én benyujtott kérelemre adott válasz.

1. *Bizalmiférfiak elismerése.*

Azon helyi főnököket ujabb rendeletben utasitani fogjuk, akiknek alárendelt munkásai részére a bizalmiférfi-rendszer elfogadtatott.

2. *A kollektiv szerződés kiadása.*

Minden nagyobb állomáson a helyi főnökök utján a mult évben adott engedmények egy-egy példánya ki fog adatni.

3. *Korpótlék.*

Mivel a mult évi engedmények megadásakor az alapbérüket elért vagy tulhaladt munkások csak a teljes 5, 10, illetve 15 szolgálati év után részesültek 10, 20, illetve 30 filléres korpótlékban, annálfogva a fenti engedmények megadása idejében 9, illetve 14 szolgálati évvel birt azon munkásokra nézve, kiknek 3 évi előléptetés biztositva van, a várakozási időt egy fél évvel egyszer megröviditjük, ugy hogy e munkások legközelebb már $2^1/_2$ év mulva fognak előlépni.

Podgyászhordárok.

Mindazon állomásokon, ahol még a vasutintézet részéről nem dijazott podgyászhordárok vannak, azért mert közvetlenül a vasutintézet részére semminemü teljesitményt nem végeztek, ezen podgyászhordárok 1908 május hó 1-től 1·20 kor. napibérben fognak részesülni, oly feltétel alatt, hogy az utasok részére való podgyászhordás idején kivül a vasutintézet gyorsáru- és podgyászkezelésénél segédkezni tartoznak.

Bérmegállapitás a déli vasutnál kitanult iparosokra vonatkozólag.

A déli vasutnál kitanult mühelyi iparosok a felszabaditástól számitott 2 év multán az iparosok részére biztositott alapbérbe fognak előlépni.

4. *Büntetések.*

A sétára való küldés, mint büntetés megszünik, természetesen fenmarad a vasutintézet ama joga, hogy munkaapadás esetén a munkáslétszámot csökkenthesse.

5. *Pihenő idő.*

A szabványozott pihenő idők zavartalanságát biztositani fogjuk.

6. *Szünnapok.*

Vasár- és ünnepnapokat illetőleg a mult évi engedményekben részletezett eljárás ezután is fennáll, ehez még a forgalmi és szállitási szolgálatnál azon kedvezményt nyujtjuk, hogy a vasár- és ünnepnap délutáni munkát külön dijazzuk, mint tulidőt ugy, amint az a mult évi engedményben a tulidőre nézve megállapittatott.

7. *Tüzelőanyag.*

Az összes személyzet részére az ivaneci darabos szén helyett salgótarjáni darabos szenet fogunk — amennyiben rendelkezésünkre áll, négy havi részletben való törlesztés mellett — kiszolgáltatni.

8. *Szabadlevél.*

A szabadlevél a jövőben havonként két menetre lesz érvényesitve.

9. *Pályafentartási tanult ipari munkások.*

A pályafentartásnál állandó munkára felfogadott tanult (vagyis tanonclevél alapján felszabaditott) kézmüvesek (egy munkásként felvett kertész kivételével) a történt megállapodások értelmében amugy is megkapják a pályafentartási kézmüvesek részére megállapitott alapbéreket; ha ezen állitásnak ellenére ilyen tényleg tanult kézmüves ezen alapbért még sem kapná meg, az illető tanonclevéllel felszerelt irásbeli panaszát adja be, mely azután igazságosan orvosoltatni fog.

10. *Szénmunkások.*

A nagykanizsai szénfelrakóknak jelenleg tonnánként 50 fillérben megállapitott egyezménydijtételét f. évi május 1-ével 60 fillérre emeljük fel.

11. *Fütőházi ipari munkások.*

A nagykanizsai és székesfehérvári fütőházakban alkalmazott ipari munkásoknak az álló munkáknál 60%-os egyezménykereset tétetik lehetővé, a futómunkáknál pedig 30%-os egyezménykeresetet biztositunk.

A többi kis fütőházban az ipari munkásoknak 30%-os engedménykeresetet engedélyezünk, tekintet nélkül arra, hogy a munkás álló avagy futómunkánál van-e alkalmazva.

Pótlék.

A nagykanizsai szénmunkások részére a megállott szerkocsikon levő szén lerakásáért — tekintet nélkül a lerakott szén mennyiségére — az eddigi 2 koronás, ugyszintén a szerkocsikon végzendő szénelőkotrásért járó eddigi 20 filléres dijtételt a jövőre nézve is fentartjuk.

A szolgálati rendtartásra való hivatkozással kért

1. *évi szabadság,*
2. *fegyvergyakorlat esetén járó kártalanitás,*
3. *betegség esetén teljes napibér nyujtása,*
4. *arcképes igazolvány a családtagok részére,*
5. *fegyelmi biróság alakitása,*
6. *véglegesités,*
7. *nyugbérintézmény,*
8. *kiküldetések rendezése és dijazása.*

Az 1., 2., 5., 6. és 8. pontok a kiadandó szolgálati szabályzatban fognak elintézést nyerni; a 3. és 4. pontokban foglalt kérelmek nem teljesithetők; a 7. pontra nézve pedig megjegyezzük, hogy a nyugbérintézmény legkésőbb 1909. év végére már körözvényileg kilátásba helyeztetett.

Munkaidő.

A munkaidőre nézve a mult évi megállapodásoknál továbbmenő engedmény nem tehető.

A kinevezett alkalmazottak kérelmei:

A munkások ugyan nincsenek feljogositva a kinevezett személyzet részére kérelmeket előterjeszteni, a felhangzott kérelmekre vonatkozólag mégis következőkben válaszolunk:

1. *A vonatkisérők menetilletményeinek felemelése.*

A vonatkisérők menetilletményeinek ujbóli szabályozása az osztrák vonalakkal egyidejüleg fog történni és jelenleg tanulmány tárgyát képezi.

2. *A sziszek-steinbrücki vonalon a podgyászkalauzok és kezelők rendszeresittessenek.*

Oly módon már rendeztetett, hogy a második gyüjtővonatnál egy kezelő engedélyeztetett.

3. *Fordulók szabályozása a személyzet meghallgatásával.*

A forgalmi menetszolgálatnál uj fordulók életbeléptetése előtt a két legidősebb kalauz meg fog hallgattatni.

4. *A sziszeki és zágrábi állomásokon drágasági pótlék adassék.*

Addig, mig az uj lakbérszabályzat elkészül, az altisztek és szolgáknak Zágráb állomáson a III. és II. lakbércsoport, Sziszek állomáson pedig a IV. és III. lakbércsoport közti különbség mint pótlék kifizettetik.

A napibéres munkásoknál, ugy Zágrábban, mint Sziszeken, a bérek olyképp fognak szabályoztatni, hogy minden egyes munkáskategoriánál a napi összkereset a m. kir. államvasutak Zágráb, illetve Sziszek állomások hasonló munkásainak keresetével egyenlő legyen.

5. *A sziszeki I. és III. számu váltóőri tornyokban 12 órai szolgálat után 24 órai szabadidő adassék.*

Ezen kérelem jelenleg nem jogosult s igy azt nem teljesithetjük. Ha azonban a tolatás naponta 16 órát vagy többet érne el, akkor a 12 órai szolgálat fog behozatni.

6. *Drágasági pótlék mint fent.*

Mint a 4. pont alatt.

7. *Pályaőrök részére 12 órai szolgálat után 9 órai szabadidő állapittassék meg.*

Az 1907. évi október hóban kiadott 7405/A. számu körözvényben megigértetett, hogy a pályaőrök szolgálati beosztásának folyamatban levő s a nyugvási időre vonatkozó szabályozása ezentul is folytattatni fog, ami meg is történik, mert 1907 október hó óta mostanáig fokozatosan már is 67 pályaőr részesittetett az illető vonal forgalmi sürüségéhez mért nagyobb pihenőben.

Általánosságban 12 órai pályaőri szolgálat után 9 órai pihenőt azonban egy magyarországi vasut sem ad s igy azt mi sem adhatjuk meg, mert a pihenő időnek mindig arányban kell állania a pályaőr igénybevételével és az illető vonalon közlekedő vonatok számával.

8. *Havonként férfiaknak 24 órai, nőknek 48 órai szabadság adassék.*

Hogy mely pályaőrök és őrök részesitendők a szabványos nyugvási időn és a rendes évi szabadságon kivül havonként még egy külön teljes pihenő napban, azt a vasuti szolgálati pragmatika állapitja meg és ennél tovább menni egyelőre nem fogunk.

9. *Drágasági pótlék mint fent.*

Mint a 4. pont alatt.

10. *A raktári és tolatási szolgálatnál alkalmazott személyzet részére a sziszek-zágrábi vonalra kiállitott szabadlevelek Sziszekre is használhatók legyenek.*

Az ezen vonalra kiállitott szabadlevelek Sziszekre is érvényesek lesznek.

11. *A kisegitő fütők csakis 12 órai teljes pihenő után hivhatók be ujabb szolgálatra.*

A mozdonyszemélyzet szolgálata az egész déli vasuton — ugy a magyar, mint az osztrák vonalon — a leghumánusabb módon van szabályozva.

12. *A kisegitő fütők ki is neveztessenek.*

A kisegitő fütők kinevezése nem lehetséges.

Ezen engedmények 1908. évi május hó 1-ével, természetesen csak azon esetre adatnak meg, ha a szolgálatot minden egyén minden irányban kifogástalanul teljesiti, ellenkező esetben a most felsorolt engedmények tárgytalanok.

Kelt Budapesten, 1908. évi április hó 30-án.

Az üzletigazgatóság helyett:

Breuer. *Franschitz.* *Wufka.*

A papirossárkány ma már Nagykanizsa, Székesfehérvár, Zágráb és Sziszek állomásokon volt látható és terjedelmes hosszusága közbámulatot gerjesztett. Viszont a sárkány hosszuságával arányban nem álló testnélküliség egyenesen bosszankodást és a bosszankodás nyomában a legélesebb kifakadásokat hivott elő országszerte, ugy hogy végeredményképpen a közhangulat ebben a kijelentésben csucsosodik ki: „Azért akartak velünk *direkt* tárgyalni, mert ilyen maszlaggal hittek bennünket elbolondithatni“.

És a közhangulat — mint a legtöbb esetben, ugy ezuttal is — hü kifejezője a tényeknek.

Nem mondjuk ugyan, hogy elvétve nincs valamicske el-elrejtve a sok üres frázishalmaz között: de ezek igazán elvesznek azok tömkelegében.

Igy valamicske a kanizsai szénmunkások egyezménydijtételének felemelése 50 fillérről 60 fillérre, de csak azoknak a szemében, akik nem tudják, hogy a kollektiv szerződés szavai szerint a „közös osztrák és magyar vasut“ *bécsujhelyi szénmunkásai 1 koronát kapnak és hogy suba alatt a kanizsaiaknak is a 65 fillér már megigértetett.* Mirevaló volt hát a papirossárkány farkából ezt az 5 fillérnyi valamit lecsipni, különösen akkor, mikor a lerakásért és előkotrásért járó jogos követelésüket megtagadták.

Ugyancsak jelent valamit — ha betartják — a fütőházi munkások akkordjának biztositása is.

Ellenben igazán megdöbbentő cinizmusra és rosszakaratra vall a legtöbb pont. Igy a 3. pont: a korpótlék. A Déli vasut alkalmazottai a be nem tudott idő felének az

automatikus előléptetésbe való beszámitását kérték. Ezzel szemben csupán a 9 és 14 éves munkások sérelmét ismerték el, de ezeknél is ahelyett, hogy 2 évet számitanának be, egy fél évvel akarják kitörülni a szemüket, noha ezelőtt egy évvel már egy teljes évet elismertek. Ehez déli vasutigazgatói lelkiismeret kell és déli vasuti cs. kir. bölcsesség. Ilyen patentirozott visszafelékedvezményekkel akarnak rendet teremteni.

Ilyen a podgyászhordároknak adott „kedvezmény“ is. Ebben a legáttetszőbb munkásbecsapási tendencia mellett nyilt kollektiv szerződésszegés is foglaltatik. 1907 április hó 5-én ugyanis az üzletigazgatóság a podgyászhordároknak 1 korona 20 fillért biztositott a „forgalmi munkásszemélyzet napibértáblázatában“ minden megjegyzés nélkül, most pedig ugyanezt az 1 korona 20 fillért „oly feltétel alatt, hogy az utasok részére való podgyászhordás idején kivül a vasutintézet gyorsáru- és podgyászkezelésénél segédkezni tartoznak“. Hát ez mi? Hiszen ilyen esetben nem 1 korona 20 fillért, hanem *2 korona 60 fillért kell kapniok.* Hát igy ugynevezett kedvezményadás utján akar magának a nagyszivü igazgatóság olcsó raktármunkásokat szerezni, vagy pedig azt akarja, hogy visszamenőleg ne kelljen megadni a már biztositott, de meg nem adott 1 korona 20 fillért? Hogy egyeztethető össze ezzel a legközönségesebb sanda-mészáros politikával az az igazgatói kijelentés, *mely visszamenőleg az összes szerződésbeli sérelmek orvoslását bizonyosra igérte.* Ehelyett az általános kijelentés helyett speciális jograblást beilleszteni a kedélyek csillapitását célzó sárkányba — déli vasuti speciális szociálpolitika.

Ugyancsak a sanda mészárost vallja gazdájának a büntetések cimü pont is. A sétálásra való büntetést eltörli, de „természetesnek tartja a vasutintézetnek azt a jogát, hogy munkaapadás esetén a munkáslétszámot csökkenthesse“. No hát ez a joga az igazgatóságnak nem olyan feltétlen és nem olyan természetes, hacsak nyiltan ki nem jelenti, hogy felrugja a kollektiv szerződést, amelyben világosan meg van mondva, hogy csak a legfiatalabb munkások bocsáthatók el munkaapadás cimén. Csak nem akarná korrigálni ezt a szerzett jogot most az igazgatóság azzal a kijelentéssel, hogy természetes ez „a munkáslétszám csökkentési joga“?

Mit szóljunk a papirossárkány szünnapi részéhez? Mikor az igazgatótanács szóbelileg kijelenti világosan, hogy pl. a raktármunkások fele megkapja az egész vasárnapi szünnapot dijazás mellett, akkor most erről egy szót sem emlitenek, hanem holmi sötét általánosságokba burkolódzva, izgatnak nem létező részletezett eljárosokra való hivatkozással.

De mi izgatni nem akarunk. Már pedig ha akárminő tárgyilagossággal kommentáljuk az egész pontokat, abból csak izgalom keletkezhetik. Éppen ezért nem is foglalkozunk tovább a munkásoknak adott „kedvezményekel“ és szivesen elismerjük, hogy a többi pontokban nincs semmi izgató anyag, azokban csupán frázisok vannak.

A papirossárkány derékon aluli része, mely a kinevezettekkel foglalkozik, meglehetős impertinens kijelentéssel kezdődik.

„A munkások nincsenek feljogositva a kinevezett személyzet részére kérelmeket előterjeszteni.“ Igy hangzik ez a dicső kijelentés.

Ez a kijelentés abszolute nem vehető komolyan és ugy látszik, hogy legfelsőbb fajmagyar parancsszóra suszteroltatott be. Hogy nem vehető komolyan, annak első sorban az a bizonyitéka, hogy mégis „válaszolnak a felhangzott kérelmekre“. Hát annyira válaszoló kedvében van most egyszerre a Déli vasut igazgatósága, hogy azoknak válaszol olyan kérdésekben is, akik erre vonatkozólag kérni, kérdezni nincsenek jogositva?

De azért sem vehető komolyan a kijelentés, *mert a kollektiv szerződésben,* melyet *munkások* kötöttek, kijelentette az igazgatóság, hogy „ugy *a magyar, mint az osztrák vonalak* ***kinevezett*** személyzet anyagi helyzetének javitása érdekében még az év folyamán *egyenlő intézkedéseket* szándékozik életbeléptetni“. Hát egy év előtt még kollektiv szerződést is köthettek a munkások a kinevezettek érdekében, most meg kérdezni sincs joguk cs. kir. szab. Déli vaspálya direkció? Egy év óta talán arról győződött meg a Déli vasut, hogy a *szentekkel jobb érintkezni a kinevezettek ügyében,* mert azokkal, amint a példa mutatja, könnyü elintézni, elpaktálni? Azért kellett októberben sietni a kinevezettek illetményének szabályozásával, hogy a szentekkel egyetértve, a bécsi rendezést megelőzve, a magyar kinevezettek bőrén jelentékeny megtakaritást mutathassanak fel a bábák illő honorárium fejében? Mi azonban résen leszünk s az olyan kijelentésre, hogy nincs jogunk a kinevezettek érdekében kérelmezni, csak nevetünk a kollektiv szerződés után s ezt a kijelentést legfeljebb ugy magyarázzuk, hogy *kérni nem, de követelni jogunk van.*

Ebből a követelésünkből kifolyólag kijelentjük épp oly tisztelettel, mint határozottsággal, hogy a végleges rendezésig a zágrábi és sziszeki alkalmazottak legalább 25%-os drágasági pótlékából és illetve a munkásoknak a százaléknak megfelelő béremeléséből nem engedünk, a sárkányvissnek érdemi részét pedig épp oly kevéssé vagyunk hajlandók komolyan venni, mint a kinevezettekre vonatkozó bölcs bevezető részt.

E suttyomban feleresztett papirossárkánynál már most látjuk a konstrukcios hibát. A fej — a direkciós frázisok tömkelege — nagyon nehéz, a sárkány farka — a tényleges engedmény — nagyon könnyü. Ez a sárkány nem szuperál. Annyi frázis mellé meg kell sulyositani a sárkány farkát legalább a szénmunkások 65 fillérjével, a zágráb-sziszeki munkásokét a kárpótlék becsületes szanálásával, mert különben fejjel bukik lefelé a sárkány.

A Déli vasutasok.

SZÖVETSÉGI ÜGYEK.

A Vasuti Munkások Országos Szövetségének hivatalos közleményei.

Központi iroda: VII., Garay-utca 16, I. em. 6. ajtó.

A szövetség központjának telefonszáma 76–01.

A helyi csoportok közleményei.

A horvát-szlavonországi csoportok központja helyiségeit a következő cim alá helyezte: *Zágráb, Kukovica-utca 5, I. em.*

A kaposvári helyi csoport május hó 17-én, déiután 2 órakor taggyülést tart, amelyre a tagok pontos megjelenését kérjük.

A szolnoki helyi csoport vezetősége a helyes ellenőrzés szempontjából felkéri a tagtársakat, hogy tagsági dijaik fizetése alkalmával csak olyan bélyegeket fogadjanak el, amelyek olyan számu bélyegzővel vannak ellátva, mint a hányadik hónapban a tagsági dij fizetése eszközöltetett. Például, ha valaki az ötödik hónapban egy-két vagy több havi járulékot fizet, akkor a bélyegek mind az ötös számu bélyegzővel legyenek ellátva. Kérjük tagtársainkat, hogy ezt ugy a saját érdekükben, mint a kezelés könnyebbségére tartsák be.

Felszólitjuk továbbá fütőházi és műhelyi hátralékos tagtársainkat, hogy tagsági hátralékaikat rendezzék, különben kényszeritve leszünk őket a tagok sorából törölni.

A debreceni helyi csoport értesiti tagjait, hogy az egylet helyisége Nap-utca 16. szám alól a Vigkedvü Mihály-utca 13. szám alá helyeztetett át.

A zákányi helyi csoport folyó évi május hó 10-én, vasárnap este 6 órakor, egyleti helyiségében (Novák-féle vendéglő) rendkivül fontos taggyülést tart.

A nagyváradi helyi csoport május hó 23-án, este 7½ órakor, egyleti helyiségében (Halász-utca 29) *rendkivüli közgyülést* tart.

A pécsi helyi csoport vezetősége értesiti tagjait, hogy április hó 25-én tartott taggyülésén határozatilag kimondta, hogy mindazon tagokat, akik betegség esetén teljes napibérüket élvezik, segélyben nem részesiti. Azok azonban, akik betegség esetén napibérük 60%-át kapják, tovább is segélyezendők.

A siófoki helyi csoport vezetősége május 17-én, d. u. 2 órakor *rendkivüli taggyülést* tart. Felkéri a vezetőség a szántódi és kiliti-i munkástársakat, hogy a nevezett gyülésen minél számosabban jelenjenek meg s hogy az összes tagok tagsági könyvecskéiket ellenőrzés céljából hozzák magukkal.

Minden tagtárs tartsa erkölcsi kötelességének a gyülésen való megjelenést, mivel fontos ügyek kerülnek napirendre. A gyülésen a központ is képviselve lesz.

Az istvántelki helyi csoport folyó hó 9-én, szombaton este 7 órakor egyleti helyiségében (Pázmány-utca 66) vita-estélyt rendez.

Az északi helyi csoport május 16-án, este ½7 órakor taggyülést tart. Tekintettel a napirend fontosságára, kérjük a tagok minél nagyobb számban való megjelenését. *A vezetőség.*

Felolvasások.

A székesfehérvári helyi csoport vezetősége értesiti a csoport összes tagjait, hogy az uj helyiségben sorozatos felolvasásokat és tudományos szabad előadásokat fog bevezetni, amelyre már előre is felhivjuk munkástársaink figyelmét.

Itt megjegyezzük, hogy uj helyiségünkben külön olvasó és külön játékterem áll dijtalanul a tagtársak rendelkezésére.

A nyugati helyi csoportban (Váci-ut 36, Miskey-féle vendéglő) minden kedden este *dr. Landler Jenő* elvtárs tartja felolvasásait.

Az északi helyi csoport május 9-én, szombaton este ½7 órakor felolvasást tart.

Vasutasok!

Mindenütt, ahol megfordultok, követeljétek a Népszavát!

A meglopott pályamunkások.

Milyen girrel-gurral hirdette a Máv. a miniszter októberi „atyai jóindulatának“ kitörését. Kicsiben mulott, hogy még ki is plakatirozza azt a sok jót, amit az atyai jóindulat a „Hivatalos Lap“ 50. számában a munkások fejére szórt.

Hát öreg hiba volt a munkásság között a „Hivatalos Lap“ 50. számát szétosztani, mert most élő bizonyitékkal rendelkezik a munkásság, olyan bizonyitékkal, amely ékesen bizonyitja, hogy a munkásságot ezernyi „Hivatalos Lap“ és százezernyi rendelet ellenére is lopják, zsarolják, becsapják.

Ez az örökké emlékezetes „Hivatalos Lap“ egy sereg kedvezményt nyujt a munkásságnak, most azután kezdik ezeket a kedvezményeket elkobozni. Október 10-ike már elmult, a Máv. nem tart *bonyodalmaktól,* tehát elérkezettnek látja az időt a kedvezmények visszaszivására. *A nagyváradi osztálymérnökség* már meg is kezdte ezt az akciót. *A pályamunkásoktól megvonta az összes, részükre biztositott kedvezményeket.*

Igy a kiadott bevásárlási könyveket visszavonták. Betegpénz gyanánt 60% helyett csak 50%-ot adnak. A betegpénzt még a régi ⅔-ad arányban fogják le, ugy hogy a pályamunkások kénytelenek lesznek jogtalanul lefogott járulékaikat *per utján* visszakövetelni. De vannak olyan esetek is, hogy 4 kor. 40 fill. napibérrel biró pályamunkásnak havonta 3 kor. 20 fillért vonnak le betegsegélyzői járulék cimén, holott a megengedhető levonás csak 1 kor. 98 fillér volna. Egy másik esetben 2 korona napibér után 1 korona 40 fillért vonnak le 90 fillér helyett.

Hát hol rejlenek Littke urék? Hol van *dr. Kiss János?* Meddig türik még, hogy tudatlanságból vagy rosszakaratból megkárositsák a munkásságot? Hiszen a betegpénztárnak tudnia kellene erről, ha másképpen nem, hát akkor, amidőn ezeket a járulékokat a nagyváradi osztálymérnökség befizeti. Vagy talán nem is fizeti be ezeket a magas levonásokat. Talán kevesebbet fizet be, mint amennyit levonásba hoz? Ez is meglehet ott, ahol *Varga Károly 10 napi betegség után még ma, hónapok multán sem kapta meg a betegpénzét.*

Ahol ilyen szemétdomb van, ott cseppet sem kell csodálkoznunk, ha szabadjegyet sem adnak a munkásságnak.

Egy 20 év óta megszakitás nélkül szolgáló pályamunkás szabadjegykérvényét az osztálymérnökség a következő indokolással utasitotta el:

Pályafelvigyázónak!

Nagyvárad.

Értesitjük, hogy az üzletvezetőség ujabb rendelete szerint a pályafentartásnál alkalmazott munkások állandó munkásoknak nem tekinthetők és igy a szabadjegy ki nem állitható.

Ime, helyén vagyunk. Most két eset lehetséges: vagy szemtelenül hazudik az osztálymérnökség, vagy pedig igazat mond és akkor az üzletvezetőség a huncut, amikor ilyen módon akarja kijátszani a miniszteri rendeletet. Akárhogy is áll a dolog, olyan galádság ez, hogy felizgathat minden pályamunkást.

De ez még nem minden. Egy másik 20 év óta szolgáló pályamunkás az év elején három napi szabadságot kapott, amelyért napibérét meg is kapta. Két hét mulva *Horváth József* pályafelvigyázó ezt az összeget visszakövetelte, mondván: *„Hozza kend, mert ha nem hozza reggelig, akkor a kutya istenit, de reggel nem áll munkába!“*

És a 3 napi szabadság után élvezett napibért vissza kellett fizetni.

És most mindezek után azt kérdezzük, hova forduljanak a nagyváradi pályamunkások? Hol keressék jogaikat, igazukat? Talán a felügyelőségnél? Hisz ez a fórum egyebet sem tesz, mint sztrájk után nyomoz. Ne azt tessék nyomozni, hogy ki *sztrájkolt*, hanem hogy mi a *sztrájk oka.* Ne azt tessék kutatni, mivel lehet bosszut állni a sztrájkolókon, hanem hogy miképpen lehet a sztrájkokat megelőzni.

Tessék egyszer már bebizonyitani a főfelügyelőségnek, hogy ő nem függ a Máv.-tól s igazságot tud tenni akkor is, amikor a munkások jogairól van szó.

Ilyen esetek megérdemlik, hogy a főfelügyelőség szigoru vizsgálatot tartson, mert jobb egy vizsgálat sztrájk előtt, mint sztrájk után.

Mit kaptak a vasuti mühely-munkások?

Erre a kérdésre a lehető legrövidebben igy válaszolhatunk: A munka- és napibérek emelése nélkül — *„szabad keresetet“*. Azt, hogy egy nagy mühelyben két-három csoportnak, amely a legnagyobb erőfeszitéssel sem birt már 50—80 százalékot keresni, megjavitották munkaárait, nem nevezhető általános munkabéremelésnek, valamint az sem nevezhető napibéremelésnek, ha ujévkor vagy májusra egy-két munkásnak kiszurják a szemét négy hatos bérjavitással. Ez megvolt évekkel ezelőtt is, még pedig sokkal nagyobb számarányban, mint most. Erre nagy bölcsen — tudom — sokan azt felelik: De hát mi a csodának a napibéremelés, mikor szabad kereset van! Adjon be annyit, mintha legalább is két hatossal nagyobb napibére volna. Ez igy mind nagyon szépen és bölcsen van mondva és hiszékeny, naiv lelkek be is vehetik vigasztaló balzsam gyanánt, különösen azok, kiknek munkája (ami nagy ritkaság) tényleg ugy van fizetve, hogy az „önszámitotta“ két hatossal egyetemben is megkeresi a százon felüli százalékot.

Mi, a gondolkodó kevesek azonban másként vélekedünk és — bár nem irigyeljük tőlük — nem helyezkedhetünk — az összesség érdekeit figyelembe véve — azon kiváltságos kevesek által elfogadott álláspontra és kereken kijelentjük, hogy a szabad kereset nem egyéb, mint a munkások testi és lelki megölője. Ezzel nem azt célozzuk mondani, hogy arra a pénzre, arra a többletre, melyet ennek a révén keresünk, ne volna szükségünk. Igenis van, de nem igy, ilyen módon, mert abba a — mondjuk, 10—15 forint — tiz—tizenöt forintos többletbe, melyhez a szabad kereset révén jutunk, a mi életerőnk, egészségünk, lelki nyugalmunk van begöngyölve. Soha olyan vad, őrületes hajsza még nem folyt a vasuti mühelyekben, mint ma, a szabad kereset idejében, pedig nem áll mögöttünk se mérnök, se müvezető, a csoportvezetőnek sem kell hajszolni az embereket; hajszolja az egyik a másikát, az *összességet* pedig *„Pénz“* ő felsége, mely királyi trónusán ülve, vigyorogva tekint a tülekedő szolgahadra, arra a nagy seregre, mely előtt egészség, lelki nyugalom, szolidaritás, munkástársi, felebaráti szeretet sem szent többé, ha vágyainak Csimborasszóját, a 120—150%-ot elérheti.

A jelszó: „Hajrá!“ A fékevesztett sereg támadást intéz a természet törvénye ellen: nem adva meg azt, ami a testé, ami a léleké: a pihenést, nyugodalmat.

A szabad kereset pedig végzi tovább lassan, de biztosan a maga romboló munkáját. Még nagyon fiatal ahoz — hisz körülbelül egy éves — hogy sok halottja, betegje legyen; hangok, félve kiejtett panaszok, melyek gyötrődésről, kimerültségről susognak, azonban már hallhatók, mint egy bekövetkezendő jajnak, sirámnak, rémes tusának előmoraja. Csak *„Profit“* őfelsége süket. De minek is hallgatna rája? Hisz ő „adott“: megengedi, hogy akár *„200-ast“* keressen az örökkön lázadó, soha ki nem elégithető „csőcselék“, mindent megenged, csak munka- és napibéremelést, vagy — uram, bocsásd meg — kinevezést, automatikus béremelést ne kérjenek, mert ez — ugy véli — nagy érvágás lenne, melybe szegény talán bele is pusztulhatna. Hát igen tisztelt Profit kegyelmesünk, ugy adni, hogy abból csak az adakozónak legyen haszna (már mint kegyelmességednek), igen praktikus és kényelmes adakozás. Ön a győző, mi — dacára „nagylelkűségének“ — a vesztett felek vagyunk. Különben azt épp ugy tudja, mint én s ami bosszanthatja, csak az lehet, hogy akad valaki, aki látni tud s be merészel nézni a kártyájába. No ne vágjon nagy képet hozzá. Ön nagyon jól tudja, mit nyert: Ugyanannyi személyzettel sokkal több munkát végeztet, mint azelőtt, megtakaritván az összes vasuti munkások mellett még egy mühely épitését, egy mühelynek berendezését s egy egész sereg tisztviselő fizetését. Mi ennek ellenében azt nyertük, hogy a munkahiány általánosabbá. mindinkább sürübbé vált azáltal, hogy a munkaár változatlan hagyása, redukálása mellett *rendkivül sokat kell produkálnunk*, hogy kegyelmességednek „nagylelkü“ adományát megtörve, betegen élvezhessük. Ez az egyik veszély ránk nézve, melyet ugy hivnak: *„tultermelés“*.

Méltóztassék csak elnézni hozzánk ugy 24-én vagy 25-én, tehát akkor, amidőn már a csoport részére szükséges pénznek együtt kellene lenni. Micsoda őrületes vad hajsza van e napokon, még mindig hiányzik 2—300 korona, pedig annak *meg kell* lenni még a pokol mélységes fenekéből is. Hisz nekünk nincs más javitásunk, minthogy megadatott a *„mód“*, hogy százon felül is kereshessünk.

No de köszönjük mi a mód—ot, ha mozdony vagy kocsi nincsen széttrancsirozható, hogy annak legalább is felét, s ha lehet az egészet is el ne számoljuk. (A jövő hónapra ugyan nem marad megint semmi munka, de majd csak jön talán???) Elmulik 9 óra, 10 is, 11 is, 12 is. A csoport busan mehet — ebédelni.

24-én, délután, aztán belöknek egy szőrést vagy egy lörét; mondanom sem kell, hivő nem nézi oly áhitattal Magdolna, szüz Mária képét, mint amily áhitattal nézik a javitásra váró rozoga alkotmányt a Szabadkereset bajnokai. De ez csak pillanatnyi s csak addig tart, mig elő nem szedődnek a bontó, nyiszoló, daraboló szerszámok s aztán hajrá!

Sürün egymást kattogó, csattogó zaj, itt nem reprodukálható hivást, utasitást, indulatot stb. jelentő szólásmondatok jelzik a 24-iki ugynevezett leszerelést s ha megvan, kezdődik a csoportvezető kálváriajárása: a felvételnek siró, rivó nyafogó kikönyörgése, hogy meglegyen, mit *javitásként* kaptunk: a százon felüli, nem tudom én hányas százalék.

A másik veszély, hogy ebben az áldatlan tülekedésben mindjobban és jobban elhidegül egyik munkás a másikától, sőt az érzékenyebb része meghasonlik önönmagával is és emberkerülővé, embergyülölővé lesz s érzéketlen minden jó, szép és nemes iránt. De hát lehet-e kedve valakinek szellemi szórakozásra, amidőn a test roncs, béna nyomorék, beteg, kimerült?...

Ez az ára a százon felüli százaléknak.

Ez az ára annak, hogy a leredukált munkabérekre adják a napibérjavitást, jól tudva, hogy ezzel nem hogy veszitenének, hanem nyernek, mert az egyesnek, a csoportnak többet kell produkálni. Mindennek megvan a határa. A mai leredukált munkaárak már nem birnak el nem 20 filléres, de még 10 filléres napibéremelést sem.

Napibérünket igazságosan csak ugy emelhetik, ha a munkaárakat megjavitják.

Nekünk azonban nem erre kell törekednünk. Mint átmeneti intézkedést a kinevezés megvalósitását (ily értelemben kérte a Vasuti munkások országos szövetsége is) kérelmezhetjük. Ez az átmeneti időszak azonban ne tartson a végtelenségig. Pár év — ha igy marad — elég lesz ahoz, hogy tönkre tegye a vasuti munkásokat, családját, társadalmát. Ezt elkerülendő, erkölcsi kötelességünk nemcsak magunk, hanem családunk érdekében is megtenni minden lehetőt a tisztességes kinevezés, automatikus béremelés, a 9 órai munkaidő kivivására.

Ha megértjük egymást s a gyülölet, pártoskodás helyett a szeretet, emberbaráti érzés hatja át sziveinket, ugy célunk elérése máris biztositva van. *Innominata.*

LEVELEZÉS.

Uj-Zsolna. (*A „Mudra Hlava“ vagyis okosfejü.*) A fentnevezett szókkal illették az uj-zsolnai fütőházi munkások *Honfi* (Holba) mozdonyfelvigyázót, akit már többször bemutattunk e lapokon, aki már nemcsak durva és neveletlen, de áruló denunciáns is. Egyik géplakatos tagtársunknak adott egy széjjeldarabolt főkapcsolatot, hogy azt csavarja össze, de mivel a csavar jóval vastagabb volt, mint az anya, munkástársunk nem állithatta össze, amiért is őt a fentemlitett mozdonyfelvigyázó durva szavakkal illette és azt mondta, hagyja, majd Hoczpoczki (fütőházi napszámos) összerakja.

Tisztelt Holba ur! Mi arra lettünk volna kiváncsiak, hogy *ön* hogyan állitotta volna össze azt a kapcsolatot, amit egy lakatos nem tudott megcsinálni.

Ugyancsak egy főkapcsolat miatt denunciálta ifj. Aigner munkástársunkat a főnök urnál, amiért éjjel az egyik mozdonynál, melynél a főkapcsolat szakadva volt és a mozdonynak egy indulóvonattal menni kellett, kénytelen volt egy más, visszamaradt mozdony főkapcsolatát levenni és a szakadtat ezzel pótolni.

A fentnevezett mákvirág munkástársunkat annyira eláztatta a főnök ur előtt, hogy munkástársunknak a 14 napi felmondás lejártával a fütőházat el kell hagyni. Az illető munkástársunkat ezenkivül Honfi mindennek lehordta, gyávának és a fütőházban a *legutolsó* embernek nevezte. Ezt munkástársunk visszautasitva, figyelmeztette Honfit, hogy szavait válogassa meg. Erre Honfi fültanuk előtt kijelentette, ha más lett volna, pofon verte volna. Kérdezzük és felhivjuk, mondja meg nyiltan, ki lehet az a más, aki az ő pofonját duplán ne adta volna vissza?

A mult hó 23-án, este, munkástársaink, mikor a fütőházi óra hatot mutatott, eltávoztak a fütőházból, mivel reggel, délben is ezután az óra után kezdtek munkához. De mivel Honfi ur zsebóráján még nem volt hat óra, öt munkástársunktól lefogott egy-egy órát. Másnap munkástársaink ez ellen tiltakoztak, de Honfi kijelentette, hogy a falióra nem jó és rögtön levétette.

Nem tudjuk, nem-e a lefogott órabéreken akarják az órát megjavitatni?

Ilyen az uj-zsolnai **Mudra Hlava.**

Két vilag.

Ily cimen irt dr. Kadosa Marcel elvtárs a mult heti számunkban.

Igen szépen bizonyitotta, hogy a szentkoronás vasutas-szövetség azonos egy kaszinóval vagy egy kuglizó társasággal, ahol vigan kugliznak egy bizonyos nyereség reményében. Az egyesek nyeresége (a müvezetői vagy felügyelői stb. állások elnyerését jelenti) a tagok legnagyobb részének rovására történik ott, ahol az öntudatlan tagokat lépcsőül használják fel az egyes kapaszkodók. Azért nem tudnak a szentvasutasok ugy szervezkedni, mint a szocialisták.

Eddig Kadosa elvtárs minden sorát aláirom s csak abban nem értek egyet, hogy *csak a munkások, szolgák és az altisztek képezhetnek egy megdönthetetlen tábort* s hogy a munkás és hivatalnok sohasem hozhatók egy kalap alá, mert az alá- és fölérendeltség az egy szervezetben való tömörülést kizárja.

Mikor vállalkozom Kadosa elvtárs által felállitott tételeknek a megdöntésére, teszem azt anélkül, hogy „őrületes bizodalmam volna frázisok erejében“, mint inkább csak elismerni vagyok kénytelen azt, amit a gyakorlati élet bizonyit.

Hivatkozhatnék talán a franciaországi tanitókra vagy az olasz és ausztriai vasuti hivatalnokokra, de erre nincs szükségem. Itt Magyarországon is vannak vasuti hivatalnokok (sajnos még nagyon kevesen), kik felismerték azt, hogy a vasuti munkások közt van a helyük.

A jelen termelési viszonyok hatása alatt azonban mindjobban kényszeritik a vasuti hivatalnokokat az osztályhelyzetük felismerésére és önkénytelenül fognak sorakozni a vörös zászló alá.

Elismerem, hogy a tőkésosztály, különösen az állam nagy sulyt fektet arra, hogy mindenkit, de különösen a hivatalnokokat téves iskolai nevelésben részesitsék, csak azért, hogy osztályhelyzetüket később ismerjék fel.

Azonban a kiméletlen hajsza, az állami kizsákmányolás okvetlen öntudatra fogja őket is ébreszteni.

Amit a fizikai proletár előbb volt kénytelen felismerni, azt a szellemi proletár később lesz kénytelen belátni. Kitérni nem lehet!

A vasuti hivatalnok, még ha főnök is, csak proletár elbirálás alá esik, éppen ugy, mint az a müvezető vagy az a vasuti munkás, aki előmunkás minőségben tesz szolgálatot. Kivételt csak Szterényiék és Kossuthék képezhetnek, akik fizetésüknél, tőkéjüknél fogva a burzsoákhoz tartoznak.

Az elmondottakon kivül távol tartják az osztályharctól a szellemi proletárokat még más körülmények is. Nevezetesen, mig a fizikai proletár elmegy az ő szerszámjával: kalapácscsal, gyaluval, ásóval, stb.-vel a világ bármely részére és azonnal értékes társadalmi munkát végezhet, addig a vasuti hivatalnok, nyelvismeret, otthonosság és az ottani szolgálati ismeretek hiányában csak évek mulva végezhetne hasonló szolgálatot.

Ezen körülmények legkevésbé sem vallanak arra, hogy a vasuti hivatalnoknak más osztályhelyzete van, hogy más érzelmi és érdekközösséggel bir, mint a fizikai proletár. A szellemi proletárok még függőbb viszonyban vannak és ferde nevelésüknél fogva teljesen ki vannak szolgáltatva a tőkének.

Ha tehát régente a kaszinóban keresték a boldogulást, ugy ezt csak öntudatlanságukban tették, éppen ugy, mint most is, amikor a szent vasutas szövetséget is csak kuglizónak rendezték be az egyes nyerészkedők.

Ez az oka annak, hogy az öntudatos hivatalnokok menekülnek közülök.

Végül még csak azt jegyzem meg, hogy a fizikai munkások is csak idővel jutottak odáig, hogy felismerték, miként csak mint az osztályharc alapján szervezett proletárok érhetnek el eredményeket. A szellemi proletárnak csakis jól szervezett fizikai munkás lehet egyedüli támasza, védője, mert nekünk osztályhelyzetünknél fogva kötelességünk védeni a gyönge és elnyomott szellemi proletárt is.

Ezen azonban mit sem változtat az a körülmény, ha mi ezt már tudjuk, és a hivatalnokok legnagyobb része ezt még ma sem tudja. *Cservenka Miklós.*

A HÉT ESEMÉNYEI.

Konflis és személyvonat. Április hó 29-ére virradó éjjel a 608. számu személyvonat, amely a rákosi állomásról indult ki, a Külső Jászberényi-uton az első számu őrház átjárójánál elütött egy egyfogatu kocsit. A lokomotiv a lovat agyonzuzta. A kocsisnak nam történt semmi baja, de ijedtében elszaladt. Még eddig nem tudták megtalálni.

A komárom-érsekujvári vasut épitésénél április 29-én nagy szerencsétlenség történt. A vasuti töltéshez keskenyvágányu iparvasuton szállitják a szükséges kavicsot. Délben a gőzmozdony 20 megrakott kocsit tolatott nagy sebességgel a lejtős töltésen. A mozdonyon lévő fékező a legnagyobb megerőltetéssel igyekezett a rohanó vonat menetét lassitani, azonban a fék felmondta a szolgálatot és a vonat a vágányon tul nekirohant egyik épülő hidnak és ennek pillérei között levő épitési állványt szétrombolta. Azután a kocsik hat méter magasságu töltésről lezuhantak, miközben az állványon dolgozó munkások közül kettőt elütött. Ezek sulyosan megsérültek. A vonat több kocsija összezuzódott. Meginditották a vizsgálatot, hogy kit terhel a szerencsétlenségért a felelősség. A sulyosan megsérült munkásokat beszállitották az „Emberszeretet“ közkórházba.

VEGYES.

Nyilatkozat. *Birkmayer* József engem a mozdonyvezetők szövetségének közgyülésén, távollétem alatt, alaptalanul megrágalmazott. Módot fogok neki nyujtani, hogy aljas rágalmait a biróság előtt is bebizonyitsa.

Budapest, 1908. évi május hó 2-án.

Bürger Jakab, mozdonyvezető.

MULATSÁGOK.

A debreceni helyi csoport saját könyvtáralapja javára folyó hó 16-án, a Margit-fürdő disztermében, tánccal egybekötött mükedvelői előadást rendez, melyre a t. tagtársakat ezuton is meghivja *a rendezőség.*

NYILT TÉR.*)

Sátoraljaujhely, május 5.

Folyó évi március 31-én 18 vasuti munkáscsaládot ért tüzkatasztrófa, tehát 18 munkástársunk csaknem földönfutóvá lett, amennyiben egyes családoknak csak éppen annyijuk maradt, ami rajtuk volt. Az első teendőnk persze az volt, hogy rögtöni gyüjtés által legalább pillanatnyilag talpraállitsuk keményen sujtott munkástársainkat. Igaz ugyan, hogy a tüzvész még javában dühöngött, amidőn a gyüjtés megindult (lévén éppen akkor fizetés), azt sem tudtuk, hogy milyen mérveket ölt a katasztrófa és ennek tulajdonitandó, hogy a gyüjtés nem érte el a hozzáfüzött várakozást, de ez nem változtat a gyüjtés tényén semmit. Ki-ki tehetsége szerint adakozott, 10 fillértől 5 koronáig.

Senki sem füzte hozzá azt, hogy melyik munkástársunk részére ad. És a dolog idáig rendben is volna, csak ezután következett a bölcs elosztás. Gondoljátok-e, munkástársaink, hogy a ti filléreiteket, amelyeket a közös célra szántatok, közösen osztották el? Oh, dehogy is. Öt olyan szerencsétlen család egy fillért sem kapott belőle, akiket talán legjobban sujtott a katasztrófa. S méltán kérdezhetitek azt is, hogy miért? Megadjuk rá a választ. Azért, mert az az öt családfő buzgó tagja szövetségünknek és az illetékes elosztó körök tudták, hogy a szövetség alapszabályszerüleg rendkivüli segélyt nyujt tagjainak. Ezért nem kaptak a ti filléreitekből ezek a tagtársak és ezért jutott nekik csak az általuk tagdijjárulék cimén befizetett 20—20 korona. Elhisszük, hogy a főnök urat bosszantotta, hogy a szövetség csak a tagjainak nyujtott segélyt, de ez nem lehet ok arra, hogy *a közös célra közös adakozásból* öt családot kizárjon. Hisszük és reméljük, hogy a még ezután következő adományokból az illetők kárpótolva lesznek. *Több adakozó.*

*) Ezen rovat alatt közlöttekért nem vállalunk felelősséget.

IRODALOM.

Igazság. A dr. *Pataj* Sándor szerkesztésében megjelenő *Igazság* cimü politikai folyóirat legujabb (májusi) száma is a legradikálisabb politikai iránynak, a függetlenségi és 48-as hamisitatlan, demokratikus hitvallásnak a hirdetője. A haladás minden eszméje, a nők joga, az alkohol elleni küzdelem, a választójog egyenlősége, a felekezeti és nemzetiségi béke, a halotthamvasztás — hasábjain védelemre talál. A lap egész évre 1 forint. Egyes száma 10 krajcár.

Szerkesztői üzenetek.

Nyugati pályaudvar, müszak. *Lindenbaum* Zsigát már rég ismerjük besugásairól. Hogy hazudik, az tény. Az illető lámpakezelő helyesen tette, hogy a tárgyakat nem adta át neki. De az a legereditebb a dologban, hogy önök még mindig nem bántak el vele. Az ilyen embernek nem nyomdafesték, hanem bot való. Egyébként szóba se álljanak vele.

Ersekujvár. A héten kiszorult. Sorra kerül.

Nagyváradiak. Valamennyi kategóriáról irni fogunk. Ebben a számban már meg is kezdtük.

Gergyó József, Dömötöri. Teljesen rászólgált arra, hogy társai szóba se álljanak önnel. Elvégre az mégsem járja, hogy a felváltó őröknek szánt elemózsiából elcseni a sült tésztákat, meg a kávét. De eltekintve mindettől, még önnek áll feljebb és ahelyett, hogy torkosságát beismerné, még szidalmazza társait, akik nagyon helyesen tették, hogy önt kizárták körükből.

Dés. Ha a karmester nem akarja a munkás Marseillaiset betanitani, mondjanak fel neki. Az nem igaz, hogy őt a betanitás miatt kizárnák a zeneszerzők egyesületéből. A Marseillaisét még a katonabandák is játsszák, ami természetes is, mert hát a zenének nincs szövege és mikor az önök zenekara játszani fogja, ne gondoljon a karmester ur arra, hogy „miénk lesz a jövő“, sőt ha ugy tetszik, irjon uj burzsoá szöveget hozzá.

Zsolnai betegek. Dr. *Mráz* ügyét a betegpénztár közgyülése elé visszük. Gondunk lesz rá, hogy „4 hordó sört ütethessen csapra, csakhogy a vasutasokat lerázhassa a nyakáról“. Ennek csak a vasutasok örvendhetnek majd. Különben biztosak vagyunk, hogy a vasutasok is szivesen fizetnének egy pár hordó sört, ha dr. Mráztól megszabadulhatnának.

Pipásember. A gyufát 75 évvel ezelőtt találta fel egy amerikai ember. (Némelyek szerint egy magyar.) Akkoriban oly tüzveszélyesnek mutatkozott, hogy a feltalálót börtönbe zárták, ahol elméje elborult. Az anyagi hasznot mások zsebelték be. Ma már nem egészen ilyen a feltalálók sorsa. Dr. Auer, Edison, Marconi stb. nem szegények. Ha találmánya olcsóbb, mint a gyufa, ugy ön is meggazdagodhatik.

Felelős szerkesztő: **Faragó Dezső.**

Világosság könyvnyomda r.-t. Budapest, VII. Nyár-utca 1

HIRDETÉSEK.

E rovat alatt közlöttekért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget.

FRIEDMANN HERMAN
a vasutasok óraszállitója
Budapest, VIII., Vas-utca 19.
Ajánlja 3 évi jótállás mellett a legpontosabban kipróbált, jól járó
„VASUTI ÓRÁT“
Ára 7 korona.
Ezen órát utánvétel mellett szállitom. Meg nem felelő óráért a pénzt visszaadom.

Május hó 10-én,
vasárnap nyilik meg
a MÜLLER-féle „JÓSZIVÜ“ vendéglő kerthelyisége
Kőbányai-ut 39. sz. a.
(a Népliget sarkán). Jó és olcsó ételek és italok. Pontos kiszolgálás.
A munkások támogatását kéri
Müller Mór, vendéglős.